

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1738. usque ad annum 1740

Fleury, Claude

Augustæ Vindelicorum, 1786

VD18 90119355

§. 18. Controversa circa jejunium primo in Gallis excitata & postmodum per Italiam propagata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67878](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67878)

Sæc. XVIII.
A.C. 1739.

§. XVIII.

*Controversia circa Jejunium primo
Galliis excitata & tum in
Italiam propagata.*

Jam priori sæculo in Galliis contro-
versia circa jejunium erat excitata
quæ tamen hoc anno currentis sæculi
non sine magna animorum concitatione
in Italia revixit. Occasionem huic dis-
sidio olim dedit Parisinæ Urbis obsidio,
quæ anno Christi millesimo sexcentesimo
quadragesimo nono contigit; cum enim
cibaria & præcipue esuriales cibi in
Civitatem tuto inferri non possent, tanta
eorum erat inopia, ut Parisiensis Ar-
chiepiscopus carnibus vesci tempore
Quadragesimæ diebus Dominicis, Lunæ,
Martis & Jovis indulgeret: Inde vero
inter Theologos exortum est dubium,
an Antistes dispensando in abstinentia
carnium, eo ipso in jejunio quadagesi-
mali seu abstinentia a secunda refectio-
ne dispensasse censeatur. Diversa diver-
sorum hac in re erat Doctorum opinio,
acriterque in utramque partem discep-
tatum est, quibusdam sublatae legi fa-
ventibus, eo quod abstinentia a secunda
refectio pars esset essentialis perfecti
jejunii, aliis vero per hanc dispensatio-
nem quadagesimalis jejunii præceptum
mi-

minime solutum affirmantibus, eo quod Sæc. XVIII.
 diversum ac separabile onus esset, proin A. C. 1739.
 cum jejunium ad frænandam carnis
 concupiscentiam esset institutum, di-
 spensatus in una legis parte, non sit
 dispensatus in altera, quam salva legis
 ratione & sine gravi sanitatis discri-
 mine servare potest: Enimvero jam
 anno prioris sæculi quinquagesimo se-
 ptimo Alexander VII. cives Romanos
 a carniū abstinentia in quadragesi-
 ma absolverat, declaravit tamen eos
 ad jejunandum obstringi; hacque de
 materia Anno 1702. Cardinalis Noail-
 lius Parisiensis Archiepiscopus Pasto-
 ralem edidit instructionem, & Clemen-
 tis XI. jussu Anno 1703. Caspar Cardi-
 nalis Carpegna Papæ Vicarius soluta
 lege circa esum carniū injunxit fide-
 libus abstinentiam a secunda refectione.
 Nihilominus hæc eadem quæstio circa
 annum hujus sæculi trigesimum sextum
 in Italia recruduit: Ansam præbuit
 Fidentius Episcopus vulgo *di Borgo*
S. Donnino dictus, qui edictum promul-
 gavit, quo cautum, ne ob ciborum
 esurialium fastidium in abstinentia a
 carniū dispensati, se pariter a jejunii
 lege unicam commestionem præscri-
 bente exemptos esse existiment. Durus
 nimium hic sermo, ac de rigorismo
 suspecta mollioribus videbatur sanior
Hist. Eccles. Tom. LXXVI. C c hæc

Sæc. XVIII.

A. C. 1739.

hæc ac verior doctissimi & optimi
 jus Præfulis jussio: quapropter clancu-
 lum principio, & secretæ ad aures plu-
 rimorum fiebant mullitationes, magis
 valentius ad criminationem, publicam
 que querimoniam res excessit, & tan-
 dem Episcopus, ejusque mandatum
 palam irrideri cæptum, improbare
 passim contemni. Nec deerant bene-
 nioris sententiæ Patroni, qui suos Peni-
 tentes ad confessionis tribunal re-
 culpæ metu, vel conscientiæ stimulo
 accedentes a jejunio adulatoria, &
 damnanda prorsus benignitate exime-
 rent: E contrario alii sanioris doctrinæ
 ac disciplinæ studiosi, & supparifanti-
 artem minime edocti oppositam senten-
 tiam multis, solidisque rationibus firmare
 non dubitabant, atque ex his præcipue
 Alexander Mantegatius Presbyter Placentinus
de jejunio cum esu carnis conjungendo Placentiæ Anno 1738
 doctissimam edidit dissertationem, in
 qua Donninensis Episcopi edictum omnino
 æquissimum & theologiæ principii prorsus
 congruum esse ostendit. Ast hac ipsa ejus
 dissertatione incæluerunt contradicentium
 studia; quippe hoc anno Petrus Copellotus,
 & Bartholomæus Casalius, quorum prior
 itidem Placentinum Presbyterum, alter
 Archipresbyterum dicunt, edita Disser-
 tationibus.

triba, & biennio post alia Dissertatione Sæc. XVIII.
 Theologico - morali sententiam Episcopi A.C. 1739.
 & Mantegatii impugnarunt, sunt tamen,
 qui ambos hos Auctores nonnisi suum
 commodasse nomen, Herculem vero Mon-
 tium Jesuitam operam locasse, haud teme-
 re credunt. Quiscunque autem harum
 scriptionum Auctor fuerit, id certissi-
 mum est, quod idem Mantegattius eo-
 dem hoc anno Placentiæ e mentiti hujus
 Copelloti diatriben levissimo brachio
 confutarit, vicissim vero Benedictus
 Maria Brignole Jesuita laxiorem Co-
 pelloti opinionem tuebatur, quem ta-
 men Antonius Carbonora rursus im-
 pugnavit: Inde vero acrius inter Theo-
 logos literarium exarsit bellum; cum
 enim Copellotus, vel quiscunque Au-
 ctor fuerit, suam Dissertationem Theolo-
 gico-Moralem an. 1739. Venetias eo fine
 miserat, ut in Recutii Typographia prælo
 committeretur: Accidit ut P. Daniel
 Concina celeberrimus Ordinis Prædi-
 catorum Theologus, laxiorum opinio-
 num hostis in hoc idem autographum
 incidere, cum ergo illud utpote sibi
 jam ex manu suspectum, curiosius e-
 volveret, Typographum primo dehor-
 tatus est, ne hoc scriptum suis literis
 excudi permetteret, eo quod in illo
 sententia contra jejunii leges, & praxin
 a multis Pontificibus & Episcopis præ-
 ceptam

Sec. XVIII.
A.C. 1739.

ceptam propugnaretur: prævaluit tamen
men lucri spes, & Auctoris importunitas;
quamvis ergo Concina nihil proficeret,
a Typographo tamen precibus tantum
obtinuit, ut ex autographis illorum,
quos Auctor ad tuendam suam opinionem
allegaverat, Theologorum verba & testimonia
describendi copiam nancisceretur: Postquam
igitur fundamenta, quibus existimati Copelloti
dissertatio Theologico-Moralis innixa proximè
publicis typis proditura esset, sitè apprimè
cognita habebat, mox illam confutare
aggressus est, opusque intra viginti quinque
dierum spatium absolvit, & non ita multo
post editam dissertationem præfatam illud
Venetiæ hoc anno vulgavit sub hoc titulo: *Quæ-
dragesimæ appellatio a foro contentioso
quorundam recentiorum Casuistarum ad tri-
bunal sanctæ rationis & bonæ fidei populi Chri-
stiani quoad præceptum conjungendi je-
junium cum carniæ usu ob solum ciborum
esurialium nocumentum permisso.* Hoc in
opere Pater Concina sacri jejunii le-
ges solidissime vindicavit, eosque, qui-
bus ob justam causam usus carniæ
permittitur & qui a quadragesimalium
ciborum usu tempore jejunii eximuntur,
nihilominus ad alteram jejunii partem,
qua præscribitur nonnisi unica com-
estio, obstringi comprobavit. *Quam
acres*

acres autem & indigni tumultus contra P. Concinæ doctrinam fuerint concitati, non meo, sed celebrioris Historici calamo descriptos exhibeo: *Ve-* *Supp. Nat. Alex. p. 289.*
rum, scribit ille, opus, quod solus *Ec-*
clesiasticarum legum amor pepererat, multos ipsi adversarios, eosque rabidissimos comparavit, qui eum quiescere non siverunt etiam post fata, quando livor extingui dicitur. Cum primum prodiit Concinianus liber, ut multis laudibus a sanioris doctrinæ adseclis exceptus est; sic fuit susurrationibus ac querelis primum ab iis improbatus, qui ea, quæ carni & sanguini placent, confovebant. Facinus indignum admisisse Concinam ajebant, ceu qui tot sapientissimos Doctores (ita Casuistas appellabant) ludibrio habuisset. Quæ vox atque querela cæteris quidem ad insignem Concinæ inviam constandam aptior videbatur; nam ex hoc mendacio falsas ac ridiculas plures consecutiones deducebant, quas pudet referre. Neque vel ipsi operis inscriptioni pepercerunt; quasi Auctor Theologicam quæstionem, alioquin perviam, ad Christianorum sensum, judiciumque deferendo, eorum in Italia confirmare opinionem, atque augere numerum voluisset, qui a Pontificia Constitutione Clementis XI. quæ incipit Unigenitus ad futurum Concilium appellarunt, atque tumultus, motusque civerunt. Quamquam vero hæc aliaque satis multa magno

Sæc. XVIII. *verborum apparatu homines jactarent pro-*
A. C. 1739. *ceptis eruditi ex ara Epicuri depromptis*
haustisque, ac propterea brevi in nihilum
abitura liceret conjicere, e re tamen fore
esse duxit Concina tantis clamoribus occu-
rere, eosque dissipare in secunda Operis
editione, quæ eodem anno curata est. De
hac ratione jurgii se obviam ivisse Concina
crediderat, ferocissima scriptio in vulgum
edita est, qua ea recruduerunt, quæ sordida
non immerito Concina arbitrabatur. Nempe
Anno 1740. P. Hercules Montius Mont-
ensis in Parmensibus Jesuitarum scientiæ
Theologiæ Professor præferocis ingenii
Quadragesimæ Appellantis impugnatio-
nem aggressus est, Copelloti & Casali
edita Apologia, in qua iræ atque furoris
laxatis habenis omnia genera convictorum
in adversarium evomuit.

Ita per plures annos circa jejunii
 observantiam calamis certatum est
 penes quos tamen veritas, sana do-
 ctrina, ac inde profluens victoria stete-
 rit, mox anno sequenti decidit doctis-
 simus Pontifex Benedictus XIV. contra
 Concinae oppugnatores ac laxiores
Const. 27. 99. *opinionis Patronos, qui humanis (verbi*
sunt ejusdem Pontificis) & hominibus
Christiana pœnitentia abhorrentibus duntaxat
dignas illationes fovent, opinionum novitate
gaudent, & nimis ingenio suo fidunt, je-
junii præceptum auctoritate Apostolica

vindicavit. Quamprimum enim ei in-
 notuit, laxioris hujus sententiæ usum
 apud nonnullos invaluisse, mox acerri-
 mus hic sanioris doctrinæ vindex, cul-
 torque eximius controversiam Concinæ
 motam ad serium examen vocare con-
 stituit: Hanc ergo in rem doctissimos
 longe Viros selegit, quibuscum summa
 solertia utriusque partis sententiam di-
 scuti, & ad sanioris Theologiæ limam
 probari curavit, ac re maturius ponde-
 rata, Concinæ aliorumque ei faventium
 doctrinam omnino improbare, op-
 positam vero velut disciplinæ relaxa-
 tionem profligare decrevit. Eo fine
 die trigesima Maij, & die vigesima se-
 cunda Augusti missa ad Ecclesiarum
 Antistites encyclica definivit, *unicam*
comestionem in diebus jejunii ab omni-
 bus esse *servandam, etiam ab iis*, quibus
 ob peculiare justasque causas, v g.
 ob nauseam & fastidium ciborum esu-
 rialium esus carniæ permissus est.
 Eandem hanc doctrinam idem Ponti-
 fex alia Constitutione Apostolica die
 octava Julij Anno 1744. confirmavit.
 Nec in hoc Benedictus Papa a suorum
 Prædecessorum vestigiis recessit, quippe
 Gravesonio teste, uti mox annotavimus,
 jam Anno 1657. Alexander VII. Romæ
 edictum promulgavit, quo ob pestilen-
 tiam in Urbe grassantem civibus Roma-
 nis

Sæc. XVIII.
 A. C. 1739.

Sæc. XVIII.
A. C. 1739.

nis tempore quadragesimæ diebus Dominicis, lunæ, Martis & Jovis etiam carniū indulgit, ea tamen lege, ut excepta die Dominica, in reliquis hebdomadæ diebus jejunium servare te- neantur. Eandem quoque legis gratiam præfatus Pontifex Anno 1058 tempore jejunii verni fecit totius Mediolanensis Ducatus incolis, disertis tamen verbis hanc addidit clausulam *citra tamen exemptionem a jejunio*. Eandem clausulam, nempe jejunii legem etiam ab iis esse servandam, quibus justa de causa carniū vesci concessum, Vicarius Pontificius Romæ Anno 1703. edicto quadragesimali inseruit, cum autem hæc rursus quibusdam mollioris disciplinæ studiosis displiceret, Clemens XI. Papa eorum querelas & rationes ad examen vocari jussit, & perpensis utrinque rationum momentis tandem ad marginem edicti, quod Romæ pro quadragesimalis observantiæ norma anno sequenti vulgandum erat, hanc eandem clausulam propria manu adscripsit, hæcque verba edicto inseri jussit: *Observetur jejunium, cujus legem ii, qui ob cibos quadragesimales nocivos carniū salubribus vescuntur, obstricti sunt.*